

Mysteriot.

Pekka Ervastian esitelmä 5/12 1915.

I

Teosofisessa kirjallisuudessa puhutaan paljon mysterioista. Sanotaan, että näitä mysterioita on sekä pieniä että suuria. Niinpä Annie Besantin kirjan ”Kristinuskon salainen puoli” toisena nimenä on ”Vähemmät mysteriot”. Nämä nimitykset ovat peräisin vanhan pakanamaailman mysteriolaitoksista. Ne kaikki olivat erillisiä järjestäytyneitä laitoksia, joissa opetettiin salaista tietoa. Kun lukija tutustuu teosofiseen kirjallisuuteen, hän voi jäädä epätietoiseksi siitä, oliko näitä mysterioita ainoastaan entisinä aikoina, vai onko niitä vielä nykyisinkin. Mieleen nousee kysymys: Onko näitä tällaisia mysteriolaitoksia vielä nykyisinkin? Voimme tähän heti vastata, ettei varsinaisia ulkonaisia laitoksia enää ole. Mysteriokoulut toimivat nyt näkymättömällä tasolla, okkultisina laitoksina. Nyt kristillisellä ajalla senjälkeen kun Kristus ilmestyi maailmaan, ovat asiat hiukan toisin kuin aikaisemmin. Mysteriolaitokset eli koulut ovat tuollaisina opistoina poistettut, mutta siitä huolimatta mysteriot ovat edelleen olemassa. Kun sanomme näin, jää tuon sanonnan tarkoitus epäselväksi eikä se selvitä myöskään, mitä nuo mysteriot ovat. Jos niitä vielä on olemassa, niin vaikuttavatko ne näkyväisessä vai näkymättömässä maailmassa? Mikä niiden tarkoitus on?

Sana mysterio johtuu kreikkalaisesta sanasta mysterion, jonka kantasanana taas on ollut teonsana myo. Se merkitsee: olen mykkä, vaikenen. Näinollen mysteriot siis merkitsevät:

salaisuudet, joista ehdottomasti vaietaan. Tiedämme, että ne, jotka osallistuivat vanhan maailman mysteriolaitosten opetukseen ja rituaaleihin, vahvistivat valalla lupauksensa, etteivät he paljasta saamiaan opetuksia. Kerrotaan, että sitä, joka ilmaisi näitä salaisuuksia vihkimättömälle, kohtasi kuolemanrangaistus. Tästä käsitämme, että mysteriolaitokset suojelivat tietojaan hyvin ankaran järjestelmän mukaan. Nyt kysymme: Onko vielä olemassa sellaisia salaisuuksia, joista on vaiettava, joista ei saa puhua?

Meidän on kyllä sanottava, että tuo käsitys on vähän taikauskoinen. Todellisuudessa asia on niin, ettei mysterioista voi puhua. Ihminen voi ja saa puhua toisille niistä niin paljon kuin hän kykenee tekemään puhutun kuulijalleen ymmärrettäväksi. Mysterio-opetukset ovat kuitenkin pääosiltaan sellaisia, ettei niitä voi esittää sanoin. Luonnollisesti niitä voi yrittää tulkita sanoilla, mutta se on turha yritys, sillä nuo opetukset ovat elämää ja voimaa. Ihminen sulattaa mysterioissa saadut opetukset omaan itseensä, asiaa voisi kuvata sanomalla, että hän kutoo ne ruumiiseensa, eikä sellaisia asioita voi puheinkin ilmaista. Kun ajattelemme esimerkiksi, että ihminen on oppinut kirjoittamaan, hän voi kyllä puhua tuosta taidosta niille, jotka eivät sitä osaa, mutta eivät nämä hänen puheensa johdosta opi kirjoitustaitoa. Puhe oli vain symboli, heidän on itsensä opittava tuo taito viiva viivalta, kirjain kirjaimelta. Puhe vain kuvasi, miten kirjoitetaan. Se saattoi siten innostaa toisia tuon taidon opettelemisessa. Mysteriot ovat siis salaisuuksia, joista on pakko vaieta. Opimmeko mysterioita täällä näkyvässä vaiko näkymättömässä maailmassa? Näitä ihmeellisiä elämän salaisuuksia me opimme juuri tässä inhimillisessä elämässä. Oppiminen ei kuitenkaan tapahdu ainoastaan tässä fyysisessä elämässä, jonka ihmissilmä havaitsee, vaan myös siinä inhimillisessä elämässä, joka tapahtuu näkymättömissä

maailmoissa. Tällöin voidaan puhua mysteriokoulusta. Sen alin luokka on täällä näkyvässä maailmassa ja ylimmät luokat ovat sitten näkymättömissä maailmoissa. Kuta paremmin oppilas on omaksunut opittavansa, sitä oppineempi hän on, sen korkeammalle luokalle hän pääsee. Ja kun hän kuuluu näkymättömän tason kouluun, voi tapahtua, että hänen oma opettajansa näyttäytyy hänelle havaittavassa muodossa.

Mysteriot voidaan jakaa kahteen osaan, pieniin ja suuriin. Pienet mysteriot vastaavat käsitettä valmistava tie ja suuret käsitettä varsinainen tie. Tämä jaottelu on oikea, mutta mieleni tekee vielä kuitenkin selventää näitä nimityksiä ja sitä eroa, joka on pienten ja suurten mysterioiden välillä. Tahdon tässä antaa niille symboliset nimet ja sitten selittää näitä nimityksiä. Pienet mysteriot ovat inhimillisen ja suuret jumalallisen viisauden mysterioita. Suuret mysteriot ovat Kristus-mysterioita. Pienet taas ovat pakanallisia mysterioita. Sanaa pakanallinen käytän tässä merkitsemään Kristus-mysterioiden vastakohtaa. Ne siis kuvaavat jotain sellaista, joka on Kristus-mysterion ulkopuolella ja eroaa siitä. Pienet mysteriot ovat kuoleman ja suuret elämän mysterioita. Kun yhdistämme nämä nimitykset, niin saamme määritelmän: Pienet mysteriot ovat pakanallinen, inhimillinen ja maallinen viisaus, joka johtaa kuolemaan. Suuret mysteriot taas ovat tuo jumalallinen Kristus-viisaus, joka johtaa elämään. Tämä Kristus-viisaus on niin paljon tavallisen, jokapäiväisen elämän yläpuolella, että jos haluamme päästä osallisiksi suuriin mysterioihin, meidän on ensin läpikäytävä ja suoritettava pienet mysteriot. Meidän on siis saavutettava tieto pakanallisesta ja inhimillisestä viisaudesta, siitä, joka vie kuolemaan, ja vasta sitten voimme päästä osallisiksi jumalallisesta viisaudesta, joka vie elämään. Kun me kysymme, mitä tuo pakanallis-inhimillinen, kuolemaan vievä viisaus on, niin voimme lyhyesti vastata: Se on viisaus, joka on

suoranaisesti tekemisissä kuoleman, siis helvetin ja taivaan kanssa. Tuo helvetin ja taivaan paljastava viisaus ilmaisee myös personallisen olemuksemme salaisuuden ja ohjaa meidät tutkimaan kuoleman salaisuutta. Miten se tapahtuu? Sanotaan, että elämä on kuin koulu. Siinä elämässä vaikuttavat mysteeriöt. Pienet salaisuudet, kuoleman salaisuudet ihminen saa oppia käytännöllisen elämän antamina läksyinä. Millainen on ihminen, joka ottaa oppia näistä läksyistä? Sellaiset ihmiset, jotka eivät tunne tarvetta ratkaista elämän arvoitusta, jäävät vielä myös pienten mysteerioiden ulkopuolelle. Kukin ihminen on tuossa asemassa silloin, kun hän ajattelee vain jokapäiväistä elämää ja sen puuhia eikä pohdi elämän tarkoitusta ja syviä ongelmia. Kun ihminen jonakin hetkenä pohtii ja tutkii esim. kuoleman salaisuutta, silloin hänen sielunsa voi joutua kosketuksiin pienten mysteerioiden kanssa.

Meidän on oltava selvillä niistä tavoista, joilla ihmiset suhtautuvat pieniin mysteeriöihin. Tässä suhteessa voimme erottaa kahdenlaisia ihmisiä. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat n.s. meediöt. He joutuvat synnynnäisten taipumustensa, siis luonteensa pakosta tekemisiin kuoleman salaisuuksien kanssa. Sitten on aivan toisenlainen ihmisryhmä. Siihen kuuluvat ne, jotka ajattelevat ihmiselämää, kuten filosofit ja tiedemiehet tai, jotka taiteilijoiden tavoin tuntevat ja tahtovat nähdä, mitä elämä on. Kaikki he joutuvat jollain tavoin tekemisiin kuoleman salaisuuksien kanssa. Voi olla, etteivät he ajattele suoranaisesti kuolemaa, vaan elämää. Miten ihminen täällä voisi toteuttaa inhimillistä personallisuuttaan? Millaisia ihmisten olisi oltava, jotta he saattaisivat tulla onnellisiksi? Pohtiessaan näitä kysymyksiä he joutuvat kosketuksiin pienten mysteerioiden kanssa.

Opetus, jonka ihminen näistä pienistä mysteeriöistä saa osakseen, ei ole välttämättä sen laatuista, että hänen selvänäkönsä heräisi ja että hän sen avulla näkisi jotain esim.

taivaan tai helvetin. Hän joutuu kuitenkin tekemisiin sekä kärsimyksen että onnen kanssa. Meedio voi joutua suoranaisesti kosketukseen pienten mysterioiden kanssa, mutta vaikkei ihminen olisikaan meedio, joutuu hän niihin, mikäli hän elämässään oppii määrättyt läksyt. Mitkä nämä läksyt ovat? Ne ovat hyvin selkeät, mutta jokainen tietää, miten tavattoman vaikeat ne ovat. Mielestäni on parasta yhdistää niiden moninaiset yksityiskohdat kahdeksi suureksi läksyksi, joista toinen koskee helvetin ja toinen taivaan salaisuutta. Mikä on se läksy, joka paljastaa ihmiselle helvetin salaisuuden? Se on tuska ja kärsimys. Tuo läksyhän on niin selvä ja yksinkertainen. Sitähän me juuri täällä elämässä saamme kokea ja siitä opimme. Sen sisältönä on, että opimme kärsimään oikealla tavalla. Mikä meille aiheuttaa nuo kärsimykset? Elämä, mutta itse me olemme aikanaan aiheuttaneet ne. Nyt elämä näyttää meille oikean tien, oikean tavan elää. Se syöksee meidät yhä uudelleen helvetin tuskiin täällä elämässä ja varmasti samoin vielä kuoleman jälkeenkin. Vaikka ihminen rukoilisi Jumalaa, että tämä varjelsi häntä kaikilta kärsimyksiltä, ja jos olisi sellainen Jumala, joka säälsi ihmistä ja poistaisi hänen elämästään kaiken tuskan, ei tämä elämän Jumala voi suojella häntä, kun kuoleman jumala saapuu häntä tuomitsemaan. Tietysti me yritämme varjella personallista elämää ja koetamme torjua kärsimyksiä. Tuo kaikki on aivan oikein ja luonnollista, se on vaistomainen asenne. Tämä kärsimyksen pelko estää kuitenkin meidän kehitystämme. Me voimme jopa varastaa tai sortaa toisia ihmisiä säästyäksemme itse kärsimyksiltä. Syvimmältään tämä pienten mysterioiden läksy: Opi kärsimään, on suurenmoinen. Se sanoo meille: Sinun on itse tiedettävä, mitä helvetti on. Sinun on alistuttava kulkemaan inhimillistä tietä ja otettava kantaaksesi maailman karma. Sinun on koettava kärsimyksiä. Miksi pakenet niitä? Saat paeta niin kauas ja kauan kuin voit,

mutta voiko kukaan paeta ikuisesti? Kuoleman portilla seisoo kuitenkin kuoleman jumala ja sanoo: ”Olet tervetullut kuoleman valtakuntaan. Nyt on aika, jolloin minä vaadin sinut tuomiolle.” Ja niin ihminen syöstään kärsimysten helvettiin.

Salaisuus, joka piilee kärsimyksessä, on että ihmisen on voitettava se. Silloin, kun hän siunaa kärsinmyksen ja tuskan sanoen niille: Tehkää minulle, mitä voitte, olen kaikesta sydäimestä valmis kärsimään, silloin hän nousee kärsimyksen yläpuolelle. Olen sanonut usein tästä, että se on mainio keino esim. sairauksien voittamiseksi. Ihmisen hätääntyä usein sairastuessaan. Niin ei pidä tehdä. On parempi sanoa silloin itselleen: Nyt minulle tarjoutuu tilaisuus kärsiä vähän. Ole tervetullut, oi kärsimys. Tällainen asenne auttaa voittamaan sairauden henkisesti. Sairaudelta ikäänkuin viedään sen voima. Se tulee silloin aivankuin epävarmaksi, menettää itsevarmuutensa ja jättää pian ihmisen. Tällä en myöskään tarkoita sitä, etteikö meidän tulisi pyrkiä luvallisoin keinoin parantamaan sairauttame, sillä luonnon työtä on autettava. Suurin apu meillä kuitenkin on mielentilassamme, kun se on oikea.

Pienten mysterioiden toinen läksy on taivaan läksy. Miten voimme päästä taivaaseen? Kuinka me voimme oppia olemaan onnellisia ja saavuttaa personallisen autuuden? Miten voimme tulla voimakkaiksi ja iloisiksi, miten kehittää itsellemme loistavan personallisuuden? On ainoastaan yksi tapa, jolla voimme saavuttaa onnen. Rakastamalla aidosti sitä ihmistä tai asiaa, jota uskomme rakastavamme. Tämä niin yksinkertaiselta näyttävä tehtävä on sekin suuri salaisuus. Tämän ymmärtääksemme ei meidän tarvitse muuta kuin ajatella inhimillistä elämää. Niinpä joku ihminen rakastaa jälleensyntymisaateetta, mutta sitten myöhemmin hänen tunteensa laimene eikä hän enää rakasta sitä eikä jaksa olla siitä aidosti kiinnostunut. Silti hän toteaa, että jonnekin

sydämen sopukkaan on sitä kohtaan jäänyt pieni lukkarinrakkaus, vaikka hän toisaalta on välinpitämätön ja naureskeleekin sille, niin aina kun hän yrittää ratkaista jotain elämän ongelmaa, kuiskaa tuo aate ihmisen jälleensyntyisestä ratkaisun, josta hän toteaa, niinhän se on.

Kun näin käy, niin silloin emme ole todella rakastaneet sitä, jota luulimme rakastavamme. Rakkaus ei ole liikkumatonta kuin seisova vesi lammikossa, vaan se on puron virtaavaa vettä. Rakkaus vaatii meitä aina olemaan rakkaudessamme aktiivisia. Jos sanomme rakastavamme, mutta emme tee mitään tuon rakastettumme puolesta, ei rakkautemme ole todellista. Rakkaus on siinä, että teemme jotain rakastetun puolesta.

Kaksi ihmistä rakastavat toisiaan ja he solmivat keskenään avioliiton. Silloin he kulkevat käsikkäin elämän jokapäiväisissä oloissa ja askareissa. Sitten he voivat hämmästyen huomata, etteivät enää rakasta toisiaan. Heidän sydämensä kyllä sanoo, että he yhä rakastavat toisiaan. He tietävät, mitä rakkaus on, mutta arkipäivän harmaassa tapahtumaköyhässä elämässä he epäilevät toisiaan. Voivatpa he tuskastua toisiinsa niin, että tuntevat vihaa toisiaan kohtaan. Tämä johtuu siitä, etteivät he ole aktiivisesti rakastaneet elämänkumppaniaan, sillä todellinen rakkaus vaatii, että alati on tehtävä jotain rakastettunsa puolesta. Jos me esim. odotamme teosofisilta opeilta viisautta tai että joku ihminen tuottaisi meille iloa ja samalla sydämessämme kasvaa vaatimus siitä, että tuon toisen pitää tehdä jotain minun puolestani, silloin emme osaa rakastaa. Paratiisin portilla kohottaa silloin enkeli miekkansa ja karkoittaa meidät pois onnen maasta. Sinne ei saa tulla kukaan muu kuin se, joka osaa todella rakastaa.

On taiteilijoita, jotka sanovat: Rakkaus on kaikkein syvin onnen lähde. He ovat joutuneet kosketuksiin pienten

mysterioiden kanssa. Kun osaamme kärsiä vapaaehtoisesti ja mielellämme, silloin voitamme helvetin ja kuoleman jälkeen kuljemme sen läpi. Kun olemme puhdistaneet sydämemme ja osaamme oikein rakastaa, silloin olemme avanneet taivaan portit ja astumme sinne sisälle sekä elämämme aikana että kuoleman jälkeen.

Katsokaa, kas tuossa on ihminen, joka on oppinut rakkauden läksyn ja käy läpi taivaan ja helvetin. Siinä hänen sielunsa on puhdistunut ja vahvistunut. Hän on tullut aivan uudella tavalla kolminaismaailman kansalaiseksi. Ei tarvita enää muuta kuin että hänen sisäiset silmänsä avautuvat, silloin hän voi itsetietoisesti tehdä työtä näkymättömässä maailmassa. Totisesti, koska hän on voinut elää pienet mysteerit, niin vedetään hänen silmiänsä peittävä hunttu pois ja hän saa alkaa työn suuressa mysteriokoulussa, jossa kuoleman valta voitetaan ja ratkaistaan ihmisen elämän arvoitus.